

Ally McBeal – julkisuuden koukussa

*Ally McBeal*¹ on televisiosarja, joka näkyi ja kuului suomalaislehdissä erityisesti vuosina 1998–2000. *Ally McBealia* ja sarjan naiskuvaa käsiteltiin erilaisissa sanoma- ja aikakauslehdissä, tv:n keskusteluohjelmissa, Internetin keskusteluryhmissä, kouluissa, työpaikoilla ja kuppiloissa. Tässä artikkelissa tarkastelen, kuinka julkisuus kierrätti ja määrittä *Ally McBeal* -aineistoa sekä koukutti² katsojia. Erityisesti pohdin, kuinka sarjajulkisuus puhutteli tyttöjä, joiden oletettiin pitävän *Ally* roolimallinaan ja toisaalta kolmekymppisiä sinkkunaisia, joista sarjan oletettiin

kertovan. Laiha, urallaan menestynyt *Ally* näyttäytyi julkisessa keskustelussa jonkinlaisena ikäristeymänä – lapsinai-sena, joka herätti voimakkaita tunteita. Tapauksena *Ally McBeal* kertoo siitä, kuinka julkinen keskustelu organisoituu mediassa ja millainen paikka fiktiivisille televisiosarjoille rakentuu yhteiskunnallisten aiheiden käsittelyssä.

Olen tarkastellut *Ally McBealia* koskevia lehtikirjoituksia *Ilta-Sanomissa*, *Ilta-lehdessä*, *Annassa*, *Me Naisissa*, *Helsingin Sanomissa* sekä joissakin yksittäisissä julkaisuissa ja televisio-ohjelmissa, jotka tarttuivat aiheeseen. Aineisto on pääasiassa vuosilta 1998–2001, lukuun ottamatta *Ilta-Sanomia* ja *Helsingin Sanomia* joiden aineisto ulottuu vuoteen 2002 saakka. Tämän lisäksi käsittelen artikkelissa *Ally McBealin* 15 katsojan haastatteluja, sekä Aamu-

Artikkelissa tarkastellaan televisiosarja *Ally McBealin* liittyvää julkisuutta lähinnä suomalaisessa iltapäivälehdissä ja naistenlehdissä. Sarjaa tuotettiin varsin järjestelmällisesti markkinoinnilla ja lehtijuttujen ajoituksella yleiseksi puheenaiheeksi ja sitä kautta suosituksi tv-sarjaksi.

Keskeinen osa sarjan julkisuudesta kytkeytyi *Ally McBealin* naiskuvaan ja sen herättämiin ristiriitoihin. Julkisuus toimi selkeästi ylhäältä päin tuottaen ja rakentaen erilaisia tarpeita ja haluja. Julkisuus puhuttelikin ensisijaisesti nuoria tyttöjä ja naisia oletettuna yleisönä. Anoreksiaa, tähtikuvaa ja mcbealismien tuottamaa elämänsenhetketä käsittelevät jutut asemoivat tyttökatsojat haavoittuvaksi, mutta kuluttavaksi yleiseksi. Lapsinai-sena näyttäytyvän *Allyn* hahmo herätti julkisuudessa myös kiistan sarjan puolesta ja vastaan, mikä kuului katsojien tavassa puhua sarjasta ja luonnehtia päähenkilöä. *Ally McBealin* runsas julkisuus vaikutti yleisön käsityksiin sarjasta ja myös rakensi tietynlaista katsojuutta: monia voimakas julkisuus houkutteli sarjan äärelle, toiset se karkotti ja jotkut katsojista ryhtyivät tuottamaan vastajulkisuutta. _____

lehteen lähetettyjä 12 kirjettä *Ally McBealista*³. Tarkasteluni pääpaino on siis julkisuuteen tuotetussa puheessa ja nimenomaan iltapäivälehtien ja naistenlehtien teksteissä, joskin käsittelen myös sarjan katsojien näkemyksiä.

Genrekoitelma

Ally McBeal on yhdysvaltalainen televisiosarja, joka esitettiin Suomessa MTV3-kanavalla ensimmäistä kertaa 1.9.1998. Sarjan tuotanto alkoi Yhdysvalloissa

Kevään Ally McBeal -jaksot paljastavat valloittavan sankarittaren uuden tyylin. Seksikäs minihame on vaihtunut housupukuun ja neuleisiin, huippukorkeat remmisandaletit paksupohjaisiin kenkiin. Väriskaalakin on laajentunut: harmaan ja beigeen ohella Ally iloittelee nyt punaisen eri sävyillä. (Anna 28.3.2000)

Tänään hän tupsahtaa jälleen tv-ruutuun: ALLY (Ilta-Sanomien 28.3.2000)

ALLY on taas täällä! (Iltalehti 28.3.2000)

vuotta aiemmin ja päättyi toukokuussa 2002. *Ally McBealin* tuottaja ja käsikirjoittaja on David E. Kelley, jonka tuotantoa olivat myös tv-sarjat *Roman Sheriffi* ja *Chicagon lääkärit*. Sarjojen yhteinen tunnuspiirre on erilaisten ajankohtaisten eettisten ja moraalisten kysymysten puiminen. *Ally McBealissa* Kelley jatkaa moraalisten teemojen setvimistä oikeusjuttujen ja lakitoimiston ihmissuhteiden kautta. Sarja kertoo Ally McBeal -nimisestä naisesta (jota näyttää Calista Flockhart) ja hänen työyhteisöstään bostonilaisessa lakifirmassa. Ally on kolmekymppinen naimaton menestynyt juristi. Ally ei ole kuitenkaan tyytyväinen elämäänsä, jonka suureksi ongelmaksi on muodostunut pysyvän miessuhteen puute. *Ally McBealin* aikalaisia ovat myös monet muut sinkkuutta käsittelevet sarjat, elokuvat ja kirjat, jotka saavuttivat suosiota 1990-luvun lopussa kuten, televisiosarjat *Hei, olen Susan* (Suddenly Susan), *Rakkautta ja rimakauhua* (Cold Feet) sekä *Sinkkuelämää* (Sex and the City) (ks. Ukkonen 1999, Saresma 1999). Sinkkubuumiin kuului myös Helen Fieldingin romaani *Bridget Jonesin elämä*, jonka Anna-lehti julkaisi jatkokertomuksena syksyllä 1998, jolloin myös *Ally McBeal* käynnistyi Suomen televisiossa.

Ally McBeal poikkeaa perinteisistä lakisarjoista keskittymällä lakitoimiston työntekijöiden henkilökohtaisiin suhteisiin, ongelmiin ja terapiaan laajojen yhteiskunnallisten kysymysten sijaan. Oikeusjutut eivät nouse kerronnassa keskeiselle sijalle vaan huomion kohteena ovat Allyn ja muiden työntekijöiden elämän käänteet, jotka usein sivuavat melko absurdeja oikeusjuttuja: Keskeisellä sijalla ovat seksuaalista häirintää, avioliittoa ja syrjintää koskevat jutut, joille yhteistä on tietynlainen trivialisointi. Oikeudenistunnot ovat myös täynnä sekaannuksia ja lipsahduksia, juristien hajamielisyyttä ja sekoilua. Oikeusjutut kiinnittyvät usein poliittisen korrektiuden kysymyksiin, joita pohtivat nuoret, naimattomat, lapsettomat, kauniit ja menestyvät juristit. Lihavat, rumat ja hikoilevat hahmot saavat sivuosia mm. feministeinä, lesboina tai veronkiertäjinä. Sivuosia on myös tarjolla vanhuksille tai perheenäideille – hahmoille, jotka poikkeavat sarjan päähenkilöiden iästä ja elämäntilanteesta. Elämänvaihe-näkökulma näyttääkin olevan keskeinen sarjassa: elämä muodostuu vaiheista – joita ilman elämä ei täyty. Tietty vaiheet kuten lasten hankinta liitetään, varsinkin naisilla, tiettyyn ikään. Painetta lasten hankintaan, ”biologista kelloa”, sarjassa edustaa kuvitteellinen tanssiva vauva. Näkökulma painottaa minuuden toistuvaa rakentamista jatkuvan määrittelyn, kyselyn ja vertailun kautta.

Ally McBealin kerronnassa päähenkilöiden kommelluksilla ja omutuisuuksilla on keskeinen sija. Tämä ulottuvuus korostuu erilaisten trikkien käytössä. Sarjassa rikotaan perinteistä draamasarjan kerrontaa esittämällä henkilöhahmojen si-

säisiä tunteita – halua, himoja, häpeää ja kauhua – erilaisin animaatiotrikein. Esimerkiksi nolostuessa pää kutistuu kokonaan ja kauhu saa kasvat kalpenemaan kirjaimellisesti valkoiseksi.

Televisiofiktioissa genresekoitelmat tai -hybridit ovat entistä yleisempiä ja pyrkivät puhuttelemaan katsojia monin eri kerronnan muodoin. Niissä sekoitellaan eri lajityyppien elementtejä kuten poliisi-, saippua- ja tieteissarjaa. *Ally McBeal*issä yhdistyvät lakisarjan, komedian, ihmissuhdedraaman, musikaalin ja animaation elementit. Katsojia puhutellaan emotionaalisen realismin tasolla, mutta samanaikaisesti kerronnan illuusiota rikotaan trikein ja sarjan julkisuuteen viittaavin kommentein. Genrehybridit on liitetty postmoderniin televisioon (Hietala 1996, 51): faktan ja fiktion rajat hämärtyvät ja populaarisarjaan ammennaan aineksia korkeakulttuurista. Veijo Hietala on myös puhunut ns. viistoista sarjoista, joita ovat Twin Peaks, Villi Pohjola (Northern Exposure) ja Rooman Sheriffi (Pickett Fences) (Hietala 1994, 39, ks. myös Saresma 1999). Hietala (1994, 39) määrittelee nämä sarjoiksi, joissa palataan 1930- ja 40-luvun pikkukaupunki-idylliin mutta ironisesti tai ”postmodernin viistosti” idyllille naureskellen. Näille sarjoille ominaista ovat epätavalliset tapahtumat ja outouden tunnelma. *Ally McBeal*issä voi nähdä joitakin viiston sarjan ominaisuuksia nimenomaan outouden ja epätavallisuuden esittämisessä, mutta se ei edellisten kaltaisesti kuvaa ironisesti menneisyyden idylliä. Näkökulma ei ole ironinen vaan individualistinen.

Julkisjuttuja ja sarjan esittelyä

*Ally McBeal*ista on kirjoitettu jatkuvasti ja varsinkin iltapäivälehdet suosivat sarjaa⁴. Eniten sarjajulkisuutta Suomessa ovat tuottaneet Iltta-Sanommat ja Iltalehti. Näiden lisäksi sarjasta ovat kirjoittaneet naistenlehdet, tv-lehdet ja sarjaa on käsitelty myös sanoma- ja aikakauslehtien sivuilla sekä televisio-ohjelmissa (esim. TV1:n Kaken pesula 28.3.1999). Viimeistään vuoden 1999 jälkeen sarjasta ryhdyttiin puhumaan itsestäänselvyytenä mitä erilaisimmissa yhteyksissä kuten teatteriarvostelussa Helsingin Sanomissa: ”Ennen esitystä naisvoittoisessa katsomossa keskustellaan muun muassa Ally McBealista, kypsän iän avioliitosta, isyyslomista sekä miehistä alaisina” (HS 31.3.2000). Lukijalle ei tarvinnut liiemmin selitellä, mistä *Ally McBeal*issä oli kyse. Sarja oli saavuttanut aseman yleisesti tunnettuna ilmiönä.

Sarjaan liittyvät jutut voi jakaa karkeasti viiteen osaan: sarjan esittelyt, julkisjutut, naiskuvajutut, elämäntyö/luotijutut sekä yhteiskunnalliset aiheet, joissa sarjaa tai sen tähtiä käytettiin ponnahduslautana esim. adoption käsittelyssä (IS 16.1.2001). Juttujen jaottelu ei ole aivan ongelmaton, sillä monet kirjoituksista sisälsivät aineksia useista juttutyypeistä.

Ensimmäiset *Ally McBeal* -jutut olivat uuden sarjan esittelyjä. Näissä kirjoituksissa lukijat tutustutettiin sarjan tapahtumiin ja päähenkilöihin. *Ally McBealin* tapauksessa esittelyjä on tehty kuitenkin harvinaisen paljon, sillä sarja on ollut useamman kerran tauolla uutta tuotantoa odotettaessa. Sarjasta muistutettiinkin lehdissä miltei aina kun se jäi tauolle tai palasi ruutuun.

Sarjaa koskevia julkisjuttuja on ollut määrällisesti eniten. Julkisjutut olivat sarjan tähtiä koskevia uutisia, joissa kerrottiin heidän esiintymisistään, töistä ja henkilökohtaisesta elämästään. Sarjan edetessä julkisjuttujen määrä kasvoi, koska sarjassa esiintyneet tulivat yleisölle tutuiksi ja saavuttivat kuuluisuutta.

Pian julkisuudessa ryhdyttiin kirjoittamaan sarjan naiskuvasta ja nämä jutut olivat usein näyttävästi esillä, monelle aukeamalle taitettuna. Alkuun naiskuvajutut keskittyivät käsittelemään Ally McBealia kolmekymppisen nykynaisen ja sink-

kuuden prototyypinä (mm. Anna 24.11.1998; Me Naiset 16.10.1998). Samaan aikaan etenkin iltapäivälehdissä kirjoiteltiin sarjan tähden Calista Flockhartin mahdollisesta anoreksiasta. Noin puoli vuotta sarjan käynnistymisen jälkeen keskustelua sävytti kiista *Ally McBealin* tuottamasta naiskuvasta.

Ally McBeal -elämäntyylillä ja muotia on julkaistu alusta lähtien. Esimerkiksi sarjan esittelyssä *Iltalehdessä* 14.11.1998 listattiin elämänasennetta ja tyyliä kuvaavia *mcbealismeja*, ajatelmia, sekä *Ally McBeal* -henkinen muotikuvasto *Me Naisissa* 26.2.1999.

Sarjan julkisuudelle on ollut leimallista ristiriitaisuus: Julkisuuden kautta katsojia houkuteltiin sarjan äärelle ja *Ally McBealiä* näyttelevästä Calista Flockhartista luotiin idolia. Toisaalta julkisuudessa kuitenkin paheksuttiin sarjan tarjoamaa naiskuvaa, Flockhartin laihuutta ja oltiin huolissaan sen vaikutuksesta tyttökatsajiin. Palaan kysymykseen julkisuuden ristiriitaisuudesta tarkemmin jäljempänä.

Tabloid-julkisuutta

Julkisuus kytkeytyy väistämättä genreen – niin sarjan kuin siitä ammentavien medioidenkin genremuotoihin. Genre määrittää paitsi esityksen muotoa myös sen painoarvoa ja paikkaa kulttuurisissa hierarkioissa. Koska *Ally McBeal* on fiktiivinen televisiosarja, sen julkisuus sijoittui pääsääntöisesti populaarijulkisuuteen eli iltapäivälehtien ja naistenlehtien alueelle. *Ally McBealiä* ei juuri käsitelty uutis- ja ajankohtaisjournalismissa, vaikka sarja saattoi siellä pulpahtaa esiin jonkin toisen aiheen, kuten syömishäiriöiden yhteydessä.

Colin Sparks on määritellyt iltapäivälehtien tabloid-julkisuutta seuraavasti: Se kiinnittää melko vähän huomiota politiikkaan, talouteen ja yhteiskuntaan ja suhteellisen paljon huomiota urheiluun, skandaaliin ja populaariviihteeseen. Tabloid-julkisuus huomioi julkisuudenhenkilöiden ja tavallisten ihmisten yksityiselämän, muttei niinkään poliittisia prosesseja, taloudellisia kehityssuuntia tai sosiaalisia muutoksia. Se kytkeytyy myös viihteen korostamiseen uutisen kustannuksella sekä populistiseen makuun. (Sparks 2000, 11)

Ian Connellin mukaan populaarilehdistö ammentaa aiheensa usein juuri televisiosta ja kuvaa populaari- tai tabloid-lehdistön ja television suhdetta symbiootiseksi, josta kumpikin hyötyy. Hahmoja, joista tv-maassa (tellyland) kerrotaan yhdistää tietty kyky ja halu nautintoon. (Connell 1991, 243–244)

Tabloid-julkisuus herättää monenlaista huolta median, demokratian ja julkisen keskustelun tasosta. Demokraattisen julkisen keskustelun kannalta ongelmalliseksi koetaan tabloid-julkisuuteen liittyvä melodramaattinen tunteiden korostus. Tabloid-julkisuudella on kuitenkin myös puolustajansa. Esimerkiksi John Fiske (1992, 50) näkee tabloid-julkisuudessa kumouksellista potentiaalia, koska se voi toimia resurssina, josta ihmiset voivat tuottaa omia merkityksiään ja voimautua. John Langer⁵ puolestaan näkee, että tabloid-julkisuus pystyy vastaamaan sellaisiin tarpeisiin, joihin kovat uutiset eivät yllä. Langerin näkemyksen mukaan vakavien uutisten tarjoamat identifikaation ja nautinnon muodot ovat etäällä tavallisen kansan ja suuren yleisön elämäkokemuksista. (Langer 1998, 152–160) Tabloid-julkisuus ei ole suinkaan piittaamaton sosiaalisista rakenteista – sen tavat käsitellä niitä poikkeavat kuitenkin vakavan journalismin tavoista. Yhdeksi tabloid-julkisuuden hyväksi puoleksi mainitaan kyky nopeasti tunnistaa merkittävät sosiaaliset suuntaukset ja puheenaiheet juuri siksi, että se on lähellä yleisöään. Parhaimmillaan se voi antaa äänen ryhmille, jotka muuten jäävät vaille julkisuutta.⁶ Sparks korostaa kuitenkin, että tabloid-julkisuus ei kaikesta huolimatta edesauta poliittista toimintaa ja demokraattista osallistumista vaan sen osana on

tuottaa yksityistä nautintoa. Se puhuttelee yleisöään kuluttajana, ei kansalaise-
na. (Sparks 2000, 28–29)

Naistenlehtien puhuttelutapa on osin yhtenevä iltapäiväjournalismin, etenkin erilaisten viikonloppuliitteiden kanssa: naistenlehdet rupattelevat ja jutustelevat tuttavallisesti, viljellen etunimiä. Janice Winship (1987, 7) on määritellyt naistenlehdet journalismin saippuaopperaksi, mikä epäilemättä soveltuu myös iltapäivälehdistöön. Ne liikkuvat yksityisellä alueella ja puhuttelevat tunteella, siksi myös ne mielletään helposti banaaleiksi, kevyeksi hömpäksi. (Jallinoja 1997, 12–13; saippuaopperan viitekehuksesta julkisjutuissa ks. Kyrölä 2002)

Naistenlehtien värikylläisten, mainostäytteisten sivujen asemoima lukijapaikka on ennen kaikkea kuluttajan ja puhuttelutyyli positiivinen ja suostutteleva. Ne profiloituvat myös kohderyhmänsä mukaan – sisäänrakennettu lukijapaikka jäsen-
tyy sosiaalisen ja kulttuurisen sukupuolen kautta (Mäntymäki 1991, 117 ja 126).

Naistenlehtien ja iltapäivälehtien sarjajulkisuus on tuotantojulkisuutta⁷, joka huomioi yksityisen elämän alueita, haluja ja kokemuksia. Se operoi kulutuksen ja mainonnan alueella puhutellen yleisöä erityisesti halujen ja tarpeiden kautta – hyödyntäen näitä tarpeita tuotteiden raaka-aineena. Samalla tuotantojulkisuus muokkaa ja standardoi tarpeita, haluja ja nautintoja. (Gripsrud, 1999, 245)

Ally McBeal -sarjajulkisuus nosti yksityisen elämänalueen kysymyksiä näkyviin ja käsitteli sellaisia haluja, joita esimerkiksi uutis- ja ajankohtaisjulkisuus ei huomioi. Se levittäytyi laajalle tuoden saman viitekehysten kautta hyvin erilaisia näkökulmia esiin (sinkkuus, oikeuskäytännöt, anoreksia, adoptio, musiikki, muoti jne.) erilaisilla foorumeilla (sanoma-, iltapäivä-, naisten-, nuorten- ja aikakausi-
lehdet, tv:n kulttuuri- ja asiaohjelmat, Internetin keskusteluryhmät, radion musiikkiohjelmat jne.) Sarjajulkisuus korosti seksuaalisuutta ja sukupuolta ja oli vahvasti konsumeristista: sukupuolta käsiteltiin usein tyylin ja muodin kautta.

Oleellista on kuitenkin se, että tuotantojulkisuus toimii ikään kuin ylhäältä päin – tuottaen tarpeita. Tämä tarpeiden tuottaminen tapahtui *Ally McBeal*in tapauksessa monella eri alueella, joista yksi oli koukuttaminen. Seuraavaksi tarkastelen, kuinka *Ally McBeal* -materiaalia käytännössä esitettiin julkisuudessa ja kuinka tämän materiaalia ajoittaminen ja esillepano loi sarjasta yleisen puheen-
aiheen – sarjan, jota oli ”pakko katsoa”.

Koukutus

Televisiosarja tarvitsee menestyäkseen katsojia – ei ainoastaan yhden jakson ajan vaan kokonaisen tuotantokauden, tuottajien toiveitten mukaan useammankin. Katsojia voidaan houkuttaa sarjan äärelle monin tavoin. Seuraavaksi tarkastelen kuinka suomalaiset lehdet osaltaan houkuttelivat katsojia *Ally McBeal*in äärelle, toisin sanoen osallistuivat *koukuttukseen*. *Ally McBeal*in liittyi voimakas markkinointi, jota voi pitää Suomessa poikkeuksellisenä. Sarja oli syksyllä 1998 MTV3-kanavan päälanseeraus eli se sai isoimman ulkopuolisiin medioihin käytettävän mainosbudjetin. Sarjaa markkinoitiin oman tv-kanavan ohella Annassa, Iltalehdessä, radio Novassa sekä pysäkkitaluissa. Omassa mediassa eli MTV3-kanavalla esitettiin sarjasta kuusi erilaista spottia 24.8.–1.9. Tämän jälkeen esitettiin osakohtaisia trailereita ”tiistaisin klo 21” ja ”tänään klo 21” -versioin. (Huttunen 16.8.2002) Mainoksilla tuotettiin kuvaa hyvin suositusta sarjasta ja tavoitteena oli herättää kiinnostusta nimenomaan sarjan päähenkilön kautta.

Alma Mediaan kuuluva Iltalehti julkaisi 29.8., 31.8. sekä 1.9. sivun kokoiset mainokset *Ally McBeal*istä ja sarjan sponsorimainospaikan hankkinut Anna-lehti julkaisi neljä aukeamankokoista mainosta elo-syyskuussa. Mainoksissa jäljiteltiin

iltapäivälehtien tyyliä sensaatiomaisin otsikoin mustilla kirjaimilla kirkkaan punaista taustaa vasten. Ensimmäisessä mainoksessa oli kuva poliiseista pidättämässä Ally McBealiä sekä teksti: Ally McBeal pidätetty! Miten käy syyskuisen Suomen vierailun? MTV3:ssa kampanjaa luonnehdittiin "tiiseröiväksi" (engl. teaser): Katsojien kiinnostus herätetään, muttei tarkkaan kerrota mistä on kyse. (Huttunen 16.8.2002).

Sarjan kohderyhmänä olivat 25–44-vuotiaat kaupunkilaiset naiset, jotka tavoitettiin hyvin MTV3:n mukaan⁸. Sarjan ensimmäisen syyskauden keskikatsojamäärä oli 583 000 (Selroos 28.6.2002). Jäädessään tauolle lokakuussa 1999 sarjalla oli jo lähes miljoona katsojaa.⁹

Markkinoinnin ja mediajulkisuuden kautta *Ally McBeal* saavutti nopeasti aseman sarjana, joka tunnettiin. Mediajulkisuus operoi sosiaalisella ulottuvuudella ja se on yksi sosialisoinnin tuottajista: se asemoi, antaa tietoa ja tuottaa puheenaiheita. Esimerkiksi Thomas Ziehen mukaan nuorten maailmankuvan muovaa nimenomaan joukkotiedotus, kulttuurintuotanto ja kulttuuriset alaryhmät, eivät niinkään perinteet ja vanhemmat (Ziehe Raitasen mukaan 2001, 190).

Jo ensimmäisissä *Ally McBeal* -jutuissa korostettiin sarjan suosiota sanoilla "hittisarja" ja "tämän hetken kuumin nimi". Sanavalinnoilla tuotettiin käsitystä sarjasta, jolla on laaja yleisö – ja jota enemmistö katselee. Katselemalla sarjaa saattoi päästä osaksi television ja lehdistön tuottamaa communitasia: jaettua kokemusta, hetkellistä yhteisöä (vrt. Silverstone 1994, 21).

Ally McBeal oli siis asetettu agendalle ja tuotettu yleiseksi puheenaiheeksi. Se, nähtiinkö sarja tärkeänä puheenaiheena määrittyi jälleen genren kautta. *Ally McBeal* -jutut kierrätettiin populaarijulkisuuden alueella, ei uutis- ja ajankohtaisjournalismissa – jolloin puheenaiheenakin sillä oli populaari leima. Populaarin kontekstinsa kautta *Ally McBeal* ei mieltynyt niinkään tärkeänä puheenaiheena vaan ajankohtaisena ja tunnettuna. Sen julkisuus vetosi nykyhetken orientaatioon eli pyrkimykseen pysyä ajan hengessä, olla mukana (ks. Reiss 1981, 233)

Perhe-elämää tutkinut David Reiss (mt. 234) puhuu aikataulutamisesta (clocking) viitaten konkreettiseen päivärytmiin, jonka kautta toiminnot jaksotetaan ja organisoidaan. Televisiokin luo ohjelmistoillaan päivärytmejä, joista sitten lehdistö muistuttaa ja opastaa. Myös *Ally McBeal* -kirjoittelussa sarjasta muistuttaminen ja päivittäminen oli osa ajan organisointia ja säätelyä, katsojien arjen aikataulutamista.

Kun *Ally McBeal* jäi toista kertaa tauolle tauolle 20.10.1999, sarjasta kirjoitettiin näyttävä juttu Iltta-Sanomissa ja jutun yhteydessä kerrottiin milloin sarja palaa taas ruutuun. Tauko huomioitiin myös Helsingin Sanomissa ja Iltalehdessä. Sarjan paluuta ruutuun valmisteltiin näyttävästi molemmissa iltapäivälehdissä. Maaliskuun 28. päivänä sarja komeili Iltta-Sanomien lööpissä ja sisäsivulla oli kolmen jutun kooste sarjasta. Sarjan paluuta esittelevän pääjutun yhteydessä oli lista "kuka on kuka bostonilaisessa Cage/Fish and Associates -lakitoimistossa" sekä lyhyt kuvaus sarjan uusista tapahtumista otsikolla "Seksiä, Ally McBeal".

Iltalehdessä oli sarjasta puolen sivun juttu otsikolla "Ally on taas täällä" sekä puolen sivun mainos. Pari päivää myöhemmin Iltta-Sanomien kertoi, että "Allyn paluu kiinnosti lähes miljoonaa suomalaista" (IS 30.3.2000). Samainen juttu paljasti, että "ensi tiistaina nähdään jakso jossa Ally ja Ling suutelevat". Ja ikään kuin muistutukseksi Iltta-Sanomien kertoi seuraavana tiistaina 4.4.2000, että "Ally McBeal ja Ling suutelevat tänään". Myös Iltalehti korosti seksin osuutta sarjan paluussa, mutta lähestyi aihetta moraalinäkökulmasta. Allyn paluu noteerattiin sivun jutulla kristillisten kansanedustajasta Päivi Räsäsestä, joka "kummastelee Ally McBealin välittämää kuvaa seksuaalisuudesta: Ohjelma ei sovi lasten silmille". (Iltalehti 29.3.2000)

Harva lukija saattoi siis ohittaa tiedon sarjan paluusta ohjelmistoon. Iltapäivälehdet pitivät huolta myös siitä, että sarja herättäisi kiinnostusta. Kouruttamisen yksi strategia on vihjailu, jolloin viitataan johonkin poikkeukselliseen, uuteen, outoon tai järkyttävään, jota on luvassa tulevissa jaksoissa. Iltapäivälehtien julistama rohkea seksikohtaus ja kohusuudelma olivat hyviä esimerkkejä tästä.

Näin siis iltapäivälehdistö piti huolta siitä, että *Ally McBeal* pysyi suomalaisten mielessä ja julkisuuden kartalla. Sarjasta riittikin ammennettavaa monien tarkastelukulmien vuoksi, mutta erityisen antoisaksi osoittautui Calista Flockhartin/*Ally McBeal*in ristiriitainen hahmo, jossa yhdistyivät tähteys ja anoreksia, lapsuus ja aikuisuus. Seuraavaksi tarkastelen, kuinka tämä hahmon ristiriitaisuus näkyi julkisuuden tavassa puhutella naisia ja nuoria tyttöjä sarjan oletettuina katsojina.

Haavoittuvat, kuluttavat tyttökatsojat

Ally McBeal -julkisuus toimi sukupuoliteknologiana rakentaen monin eri tavoin ideaalia naiseutta. Julkisuus tuotti ruumiillista ihannetta, mutta myös tietäntyyliä käytöstä ja asennetta erityisesti tytöille ja nuorille naisille. Ideaalin tuottaminen ei ollut kuitenkaan ristiriidatonta ja yhdenmukaista, vaan jatkuvaa taistelua ja määrittelyä, missä erilaiset näkökulmat nousivat esille. Tämä ristiriitaisuus ja näkökulmien kamppailu oli jopa sisäänrakennettuna *Ally McBeal* -julkisuudessa, sen perusvire: juttu toisensa jälkeen totesi, kuinka "sarja jakaa mielipiteitä – ihasuttua ja vihasuttua". Tämä ristiriita kytkeytyi myös *Ally McBeal*in olemukseen, jossa yhdistyvät laihuus ja tyttömäisyys sekä toisaalta kolmekymppisen naisen ura ja asema. Vastaavanlaista "välitilaa" on tuotettu laajemminkin nuorille tytöille suunnatussa populaarikulttuurissa. Suomalaisessa keskustelussa *Ally McBeal* näyttäytyikin ristiriitaisena lapsinaisena, joka herätti yhtäältä huolta nuorten naisten roolimallina ja toisaalta oletettua vastakaikua kolmekymppisissä naisissa.

Erilaiset elämäntyyli- ja muotijutut olivat suunnattuja nimenomaan naisille tuottamalla puhetta "meistä naisista". Kohderyhmänä olivat erityisesti kolmekymppiset tai sitä nuoremmat, sarjan oletetun katsojaryhmän mukaan. Sen sijaan iltapäivälehtien sensaatiohakuiset jutut eivät rakentaneet sukupuolispesifiä puhuttelua, mutta tekivät oletuksia niinikään sarjan katsojakunnasta, joka iltapäivälehdissä näytti koostuvan kolmekymppisistä sinkuista tai nuorista tytöistä. Ilta-Sanomien viikonvaihdeliite tosin julkaisi näyttävän jutun murrosikäisistä Allyn katsojista, rikkoen näin hallitsevaa kuvaa sarjan katsojakunnasta.

Ally McBeal -julkisuuden yksi näkyvin osa oli näyttelijä Calista Flockhartin mahdollisen anoreksian käsittely. Anoreksia-jutut voidaan nähdä osana tähtijulkisuutta, jossa tähteys kytketään ongelmiin, skandaaleihin tai rikollisuuteen ja näin siitä tuotetaan ristiriitaista. (Connell 1991, 252) Calista Flockhartin laihuutta pidettiin erityisen hankalana, koska hänet nähtiin nimenomaan nuorten tyttöjen roolimallina.¹⁰

Flockhartin mahdollista anoreksiaa on ruodittu julkisuudessa aivan sarjan esittämisen alusta lähtien etenkin iltapäivälehdissä, mutta myös Annan juorupalstalla Annakassa. Anoreksiaa käsittelevät jutut olivat pääsääntöisesti tuomitsevia ja kauhistelevia – osa suorastaan mässäileviä. Jutuissa kuvailtiin tarkasti ja yksityiskohtaisesti Flockhartin vartaloa. Ilta-Sanomien julkaisi noin kuukausi sarjan käynnistymisen jälkeen uutisen Calista Flockhartin mahdollisesta anoreksiasta. Jutussa kuvailtiin, kuinka "Calista saapui juhliin vartalonmyötäisessä puvussa, joka paljasti töröttävät kylkiluut ja suorastaan järkyttävän kapeat käsivarret" (IS 8.10.1998). Calista Flockhartin laihuutta (anorektinen, langanlaiha) kuvattiin usein jutuissa, joiden aiheena ei ollut varsinaisesti Flockhartin ulkonäkö. Anorek-

sia oli näin liitetty oleelliseksi osaksi Flockhartia. Tästä syntyi myös juttuja, joissa pohdittiin anoreksiaa ja yhteyteen kytkettiin *Ally McBeal* nuorten tyttöjen suosimana sarjana. Jutuissa arvioitiin julkisuudenhenkilöiden ja televisio-ohjelmien valtaa nuorten minä-kuvassa ja Allyn sopivuutta idoliksi (esim. IS 24.4.1999, 24.12.1999, 12.2.2000).

Jutuista välittyi huoli nuoresta katsojakunnasta – joka näyttäytyi haavoittuvana ja identifikaatioprosessissaan alttiina. Jutuissa toistui ajatus siitä, etteivät nuoret pysty tuottamaan kriittistä etäisyyttä televisiosarjaan ja sen tähtiin. Huoli naispuolisten katsojien kriitikkittömyydestä on kytkeytynyt laajemmin massakulttuurin käsitteeseen ja esiintynyt audiovisuaalisessa kulttuurissa muun muassa varhaisen populaarielokuvan yhteydessä (Koivunen 1995, 41–45, 190–194). Ajatus katsojan passiivisuudesta ja epäkriittisyydestä on kytkeytynyt myös konsumerismiin.

Tämä yhtälö oli nähtävissä myös *Ally McBeal* -julkisuudessa, jossa toisaalta oli huolissaan nuorista tytöistä katsojina, mutta toisaalta heitä puhuteltiin nimenomaan kuluttajina, joille kaupattiin *Ally McBeal* -tyyliä ja elämänfilosofiaa.

Keskustelussa nousi laajemminkin esiin huoli median tuottamasta naiskuvasta – misseistä, malleista ja elokuvatähdistä. Kauhistelevien tarinoiden ohessa esiintyi myös opettavaisia juttuja television painofasismista. Elokuussa 2001 ilmestynyt *Cosmopolitan*-lehti julkaisi *Ally McBeal*issä näyttelijän Courtney Thorne-Smithin varoittavan tarinan omasta syömishäiriöstään ja paino-ongelmistaan. Julkisuuden luoma katsojapositio nuorille tytöille olikin kriittiseen etäisyyteen kykenemätön, haavoittuva – mutta kulutusorientoitunut.

Tähtikuva

Ally McBealiin kytkeytyvä painokeskustelu tuotti ristiriidan naistenlehtien ja iltapäivälehtien muuhun *Ally McBeal* -materiaaliin nähden, joissa hänestä tuotettiin naispuolisten katsojien ideaalia, ihannenaista. Niin Anna (28.3.2000), *Me Naiset* (26.2.1999) kuin teini-ikäisille tytöille suunnattu *Demi*-lehtikin (11/2001) esittelivät muotia ja meikkausvinkkejä *Ally McBeal* -hahmon kautta. Annan ja *Me Naisen* muotikuviissa poseerasi Allyä muistuttava nainen sarjan miljöötä muistuttavissa kulisseissa. Lehtien juorupalstat antoivat tilaa Flockhartin tähtikuvalle iltapukujen, Emmy-gaalojen määrittämänä. Iltapäivälehdet kertoivat julkisnaisista, misseistä ja kansanedustajista, ”joilla on *Ally McBeal* -päiviä” (IS 20.10.1999)

Ally McBeal -julkisuudessa kirjoiteltiin sekä fiktiivisen *Ally McBealin* elämän käänteistä eri jaksojen esittelyissä että näyttelijä Calista Flockhartin yksityiselämästä. Flockhartin tähtikuvassa *Ally McBeal* oli ja on keskeinen, sillä hän ei ollut laajemmin tunnettu ennen sarjaa, ja lukijoita puhutellaan helpoimmin tunnetulla, läheisemmällä elementillä. Richard Dyerin sanoin, tähti on mediarakennelma, ilmiö, joka koostuu kaikesta mitä tähdestä julkisuudessa on tarjolla: televisio-ohjelmasta, markkinoinnista, julkisista esiintymisistä, haastatteluista jne. Eri tähtiä hallitsevat erilaiset elementit, mutta samaa tähteäkin hallitsevat eri aikoina erilaiset kuvastot, kuten *Ally McBeal* Calista Flockhartin tähtikuvaa sarjan käynnistettyä. (Dyer 1986, 2)

Ally McBeal -julkisuus vetosi myös televisiosarjoille tyypilliseen tähteyteen, joka kytkeytyi nimenomaan sarjan maailmaan ja sen tapahtumiin.¹¹ Näiden kahden ulottuvuuden välinen rajankäynti oli jatkuvaa. Jutuissa usein rinnastettiin Flockhartin ja *McBealin* elämä, mutta jutunjuurta tuotettiin myös siitä, että Calista Flockhartin elämä EI ole sellaista kuin *Ally McBealin* (HS 16.11.1999). Tähtikulttia rakennettiin myös muista sarjan näyttelijöistä ja tämä korosti televisiosarjan in-

tertekstuaalista ulottuvuutta luoden sille monien kontekstien verkoston. Esimerkiksi sarjassa musiikkia tuottavan Vonda Shepardin Suomen vierailu (3.–4.6.1999) nosti sarjan jälleen otsikoihin. Myös sarjassa esitetty mm. Barry Whiten, Gladys Knightin ja Al Greenin musiikki on kontekstoinut sarjan maailmaa ja toisaalta myös tuonut tietyn popmusiikin viitekehyksen sarjaan. Näyttelijöiden roolit muissa sarjoissa kuten *Melrose Place*, *Kova Laki* (Law & Order), *Oikeus ja kohtuus* (The Practice), elokuva *Charlien Enkelit* (Charlie's Angels) sekä julkisuudessa raportoidut yksityiselämän vaiheet ovat tuottaneet niinkään tulkintakehyksiä sarjalle.

Mcbealismeja

Sarjan julkisuus on vedonnut konsumerismiin esitellen sarjaan liittyvää oheismateriaalia kuten videoita, nettiviestejä, musiikkia ja vaatteita nuorille naisille. Aivan erityistä *Ally McBeal* -ideologiaa on tuotettu esittelemällä sarjaan soveltuvaa käytöstä ja asenteita. Nämä elämänohjeita sisältävät jutut ovat olleet jonkinlaista identiteettimateriaalia, jota lukijat ovat voineet hyödyntää. Idealin kohderyhmän pitäisi siis olla halukas muokkaamaan minuttaan, keräilemään ohjeita ja viisauksia elämästä tulevaisuutta varten. *Ally McBeal* -ideologian rakennusaineina ovat olleet ennen kaikkea mcbealimit, aforismit, joita on yhä luettavissa mm. MTV3:n *Ally McBeal* -sivustoilta: "Minä kuljen ympäriinsä suutelemassa miehiä. Sillä tavalla pääsen heistä eroon. Minua suudeltuaan he häipyvät."¹² Myös Iltalehti esitteli mcbealismeja syksyllä 1998: "Miehet ovat kuin purukumia. Kun niitä jauhaa ne menettävät makunsa".

Ajatelmat tuovat mieleen tyttökultuurissa kierrätetyt vihkot, joihin rustataan runoelmia ja mietelmiä ystävälle. Mcbealimit liittyvät miessuhteisiin usein vitsailun miessuhteen puutteesta tai vaikeudesta luoden samalla oletuksia naisista ja miehistä, jakaen heidät eri kategorioihin toisilleen vastakkaisina, olemuksellisesti erilaisina. Mcbealimit selittävät myös eksyneisyyden, epätasapainoisuuden ja surullisuuden tavallisuutta, oikeastaan tuottaen niistä juuri *Ally McBeal* -ihmisen erikoisuuksia. Vastaavia viisauksia ovat fishimit, sarjassa provosoivan mieshahmon Richard Fishin nimen mukaan. Fishismeissä viljellään perinteistä sovinnista näkemystä miesten ja naisten välisestä suhteesta: "Nainen haluaa yleensä naimisiin, jotta mies pysyisi kiikissä. Avioliitto on lakiin perustuva jalkakahle."¹³ MTV3 on järjestänyt mcbealismeja koskevan yleisökilpailun ja *Allyn* ajatelmiä on pulpahtanut silloin tällöin lehtijutuista, kuten Annan sinkkuutta käsittelevässä jutussa: "Nautin elämästä enkä edes huomaa sitä, nainen toteaa kuin televisiosarjan *Ally McBeal*." (Anna 22.9.1998)

Mcbealismien ohella *Ally McBeal* -julkisuudessa esiteltiin yhdysvaltalaisista sinkkunaisille suunnattua Säännöt-kirjaa, joka kertoo "Miten vangita herra Oikean sydän". Iltalehden 14.11.1998 esittelemässä säännöissä kerrottiin muun muassa, ettei nainen saa koskaan käynnistää keskustelua miehen kanssa, tuijottaa miehiä tai puhua liikaa. Naisen pitäisi olla rehellinen, mutta salaperäinen ja antaa miehen ottaa ohjat käsiinsä. Lisäksi naisen tulisi noudattaa Sääntöjä ja "Harjoitella, harjoitella, harjoitella!" Mcbealismien ja sääntöjen muokkaama *Ally McBeal* -ideologia kouluttaa teinityttömäiseen heteroseksuaalisuuteen ja miesriippuvuuteen. Se puhuttelee naista, joka ei tiedä, kuinka toimia ilman sääntöjä ja ilman kokemusta. Mcbealismien ja sääntöjen maailmaan eivät mahdu naiset, jotka ovat kiinnostuneita muista naisista tai joilla on lapsia tai lapsenlapsia – sen sijaan heillä on oltava *halu* saada mies ja lapsia. Niiden leikkisästi verhoiltu sanoma on, että naisen arvo riippuu miehestä; mies on naisen elämän tavoite, jota varten on harjoiteltava. On selvää, että mcbealismien ja sääntöjen lanseeraama ideologia on

ristiriidassa feminististen käsitysten kanssa. Yksi sarjan julkisuutta leimannut ja sen taustalla vaikuttanut kysymys onkin ollut sarjan suhde feminismiin, joka on näyttänyt nimenomaan vanhemman sukupolven aatteena.

Kiista naiskuvasta

Julkisista tuotetaan usein ristiriitaista kuvastoa. Se on ominaista paitsi tähtijulkisuudelle, myös iltapäivä- ja naistenlehtijournalismille. Myös *Ally McBealin* kohdalla sisällöllisesti hyvinkin erilaiset jutut, esim. Flockhartin anoreksiaa käsittelevä ja Ally-muotia esittelevä juttu saattoivat olla yhtäaikaan samassa lehdessä. Erityistä Mcbeal-julkisuudessa on ollut kuitenkin naiskuvan ristiriitaisuuden nostaminen juttujen varsinaiseksi aiheeksi. Seuraavaksi käsitellenkin *Ally McBealin* naiskuvasta julkisuudessa virinnyttä kiistaa ja tuonempana pohdin sen vaikutuksia katsojien näkemyksiin.¹⁴

Sarjan naiskuvasta virinnyt kiista kytkeytyi julkisuudessa rakentuneeseen paheksuttavan (liian laiha/heikko) ideaalin (naisihanne) ristiriitaan. Ensimmäiset *Ally McBealin* naiskuvaa käsittelevät jutut esittelivät pääosin McBealin nykyisen prototyypinä, uutena naisena. Sarjaa luonnehdittiin johdatuksena naisen sieluelämään: ”meissä kaikissa asuu pieni Ally, jos vain *kehtaamme* myöntää sen”. (Anna 24.11.1998, kursivointi KN) Keskeistä näissä jutuissa oli se, että Ally McBealin katsottiin edustavan jotain uutta, joka ihastuttaa ja vihastuttaa. McBeal-hahmo kytkeytyi nykyaikaan – uranaisen elämään, kaupunkilaisuuteen, sinkkuuteen ja kolmekymppisyyteen – joka merkitsi erontekoa edelliseen sukupolveen. Hänet nähtiin ulkoisesti uudenlaisena suhteessa muihin sen hetken kauneusihanteisiin: ”Ihastuin Allyyn ensinnäkin siksi, että hän poikkeaa amerikkalaisten tv-sarjojen muovisista kaunottarista, näistä pumpatuista pamelaa anderssoneista. Allylla on maantien värinen tukka, olemattomat rinnat ja huomaamaton meikki” kertoi toimittaja Annassa 24.11.1998. Ally McBealin/Calista Flockhartin ulkonäköä puolusteltiin juuri tavallisuudella tai tyttömäisyydellä ja näin tehtiin eroa voimakkaan seksuaalisiin naiskuviin – ja toisaalta pyrittiin näkemään laihuus irrallaan muodikkuudesta ja anoreksiasta .

Kiista *Ally McBealin* naiskuvasta voimistui helmikuussa 1999, kun Nyt-liite julkaisi jutun Radiomafian toimittajan Paula Norosen perustamasta *Me vihaamme Ally McBealia* -kerhosta. Lehdessä kerrottiin, että kahdessa viikossa jäseniä on kertynyt 50. Norosen mukaan ”ihmisiä ärsyttää, että hyvin koulutettu lakinainen voi vieläkin olla niin epävarma. Eikö se kasvanut opiskeluaikana yhtään?”. Norosen perustamasta kerhosta kirjoitettiin pian myös muissa lehdissä sekä 28.3.1999 tv-ohjelma Kaken Pesulassa, jossa käsiteltiin nuorten naisten neuroottisuutta.

Puolesta-vastaan -asetelma innosti myös Alma Mediaan kuuluvaa Aamulehteä tarttumaan aiheeseen. Aamulehden Allakka-liite pyysi lukijoitaan 3.4.1999 kirjoittamaan mielipiteensä *Ally McBealista* avaten julkista keskustelua myös katsojille. Lehti julkaisi näyttävän jutun kansiotikolla Ally McYök!, jossa esiteltiin otteet kuuden katsojan mielipiteistä (AL 17.–24.4.1999).

Tässä vastakkainasettelussa keskeiselle sijalle nousi Allyn hahmoon liittyvä tyttöyden ja naiseuden välinen ristiriita. Mokailu, kaatuilu, pieni koko ja laihuus korostivat hahmon tyttömäisyyttä kun taas ura ja asema menestyvässä lakifirmassa, kokemus miessuhteista sekä ikä edustivat aikuisuutta, naiseutta. Nämä ns. tyttömäiset elementit liitettiin kritisoijien puheessa epävarmuuteen ja kypsymättömyyteen. Sarjaa kritisoivat kaipasivat Allyn hahmoon enemmän aikuisuutta, vahvuutta, vastuuntuntoa ja rationaalisuutta. Irrationaalisuus ja höpsöys miellettiin ongelmallisiksi, koska ne ovat elementtejä, jotka ovat yleisesti liitetty naiseen ja

myös hallitsevia median naiskuivissa. Sarjan ihailijat puolestaan listasivat nämä elementit hahmoa ”inhimillistävinä”.

Toiseksi *Ally McBeal* -keskustelu tuotti ristiriitaa uuden naisen ja feministin välillä¹⁵. Ristiriitaa ilmenettiin mm. Annan jutussa (24.11.1998), jossa kerrottiin, kuinka Ally McBealista on tehty Yhdysvalloissa eräänlainen feminismin antikristus, houkutteleva mutta vaarallinen.

Samaisessa jutussa todettiin, ettei ”naisen tarvitse, eikä pidä muuttua marga-
retthatchereiksi pärjätäkseen työelämässä”. Tällainen vastakkainasettelu on Susan Waltersin mukaan keskeinen postfeministisessä eetoksessa¹⁶ (Walters 1995, 116–123) ja tunnistettavissa ”takaiskun logiikassa” (Faludi 1994): viehättävän uuden naisen vastakohtana nähdään tiukka feministi. *Ally McBeal* -julkisuudessa tämä vastakkainasettelu liittyi sukupolvien väliseen juopaan, jossa sukupolvet kiinnittyvät tiettyyn sosiaaliseen kulttuuriin ja yhteiskunnalliseen mentaliteettiin: toisaalla on vanha feministien sukupolvi ja toisaalla uusi, yksilöllisyyttä korostava kolmekymppisten naisten sukupolvi.¹⁷

Suomessa käytyä julkista Ally-keskustelua voi pohtia myös suomalaisen vahvan naisen myyttiä vasten. Millaisena neuroottinen, kaatuileva Ally näyttäytyi kulttuurissa, jossa elää myytti kolhut valittamatta kestävästä ja omin avuin selviävästä naisesta? Julkisuudessa käyty keskustelu ja tarve määrittää hahmoa kuvasi kenties juuri tätä ristiriitaa: epävarman, sekoilevan naisen nostaminen päähenkilöksi hämmensi kun naiskuivilta on peräty nimenomaan vahvuutta. Julkisessa keskustelussa Allyn hahmo näyttäytyi sekä uhkana että vapautuksena vahvan naisen ideaalista.

Ally McBeal yksinelävänä poikkeaa kuitenkin ratkaisevasti Niskavuoren Loviisasta tai Metsoloiden Annikista¹⁸, sukuunsa kiinnittyneistä ja perheestään huolehtivista matriarkoista. Yksinelävän naisen kuva on yleensä toisin rakentunut käsitellen kotiopettajattaret tai vanhatpiiat. Tietyssä mielessä Ally on toistanutkin perinteistä kotimaista ja kansainvälistäkin kuvastoa neuroottisesta yksinäisestä naisesta, vain trendikkäässä pakkauksessa. *Me Naiset* -lehden jutussa (16.10.1998) nimettiin Allyn ja Bridget Jonesin esiäidiksi Jane Austenin naishahmo Ms. Elisabeth Bennett. ”Tiukat nutturat ovat vaihtuneet tyyliksi niin hiuksissa kuin vaatteissa. On sinkkujen aika”, lehti kirjoitti (16.10.1998). Tosin austenilaisessa tarinassa miehen tavoitteluun liittyivät todelliset taloudelliset paineet – Allyn paine ei ole taloudellinen.

Ally McBealiin liitettyä ”uutta naiseutta” ja siitä käytyä keskustelua voisikin pohtia suhteessa 1920-luvun flapperiin, poikatyttömäisyyteen (ks. Koivunen 1995, 195–209). Koivusen mukaan kaupungistuminen ja muutokset naisen asemassa (koulutus, työelämä, taloudellinen riippumattomuus) sekä elokuvateollisuuden ja liike-elämän pyrkimykset tavoittaa laaja naisyleisö selittävät 1920-luvun elokuvien flapper-hahmoja. Modernin komedian uusi nainen, flapper oli poikatyttömäinen, lapsekas, epäsovinnainen ja itsenäinen – kunnes kohtasi tosirakauden ja tunnusti ”naisellisuutensa”. Aikalaislehdissä keskusteltiin Koivusen mukaan vilkkaasti poikamiestyöistä ja nykypäivän naisen käytöksestä ja moraalista. (mt. 206–208) Vaikka kyse on hyvin toisenlaisesta kontekstista, ilmiössä voi nähdä joitain yhtymäkohtia *Ally McBeal* -keskusteluun ja sen pyrkimyksiin määrittää sarjan edustamaa naiseutta. *Ally McBealin* ympärillä käyty keskustelu on kytkeytynyt naisen asemassa tapahtuneeseen muutokseen – itsenäisen elämäntapavaiheen pitenemiseen, parisuhteen tai perhe-elämän myöhentymiseen ja kyseenalaistamiseen. Ally-keskustelussa muutos on kytkeytynyt myös naisen rooliin yhteiskunnassa ja feministisiin pyrkimyksiin, jotka nähdään epähoukuttelevina. Allyn hahmoon liittyvän ikäristeymän voi nähdä kuvaavan juuri ikärajojen hämärtymistä ja pitkittyvää nuoruutta. Tähän liittyy jatkuva identiteetin määrittä-

minen ja siinä näkyy myös edellisten sukupolvien elämänkulun malli ja sen tuotaman perinteen paino. Kiinnostavaa onkin, että Ally-hahmo on rakennettu epätoivoiseksi kun taas flapper-hahmossa keskeistä oli tietty reippaus.

Sarjan herättämä voimakas kiista naiskuvasta heijasteli myös *Ally McBealin* kulttuurista asemaa amerikkalaisena prime time -sarjana, jonka päähenkilönä oli nainen. Keskeisiä naishahmoja on ollut perinteisesti vähän prime time -draamassa, joten naiskuvaan liitettiin paljon odotuksia. Tämä asema ei kuitenkaan yksin selitä sarjan ympärille rakentunutta naiskuvakeskustelua. Sarjan kerronnassa poliittisen korrektiuden, seksuaalisen häirinnän ja tasa-arvon kysymyksiä puitiin jatkuvasti, jolloin ne myös houkuttelivat sukupuoleen ja feminismiin liittyvää luentaa esiin.

Julkisuutta vastaan

Ally McBealin runsas julkisuus vaikutti yleisön käsityksiin sarjasta ja myös rakensi tietynlaista katsojuutta: monia voimakas julkisuus houkutteli sarjan äärelle, toiset se karkotti ja jotkut katsojista ryhtyivät tuottamaan vastajulkisuutta. Julkisuuudessa sarjan katsojiksi käsitettiin lähinnä nuoret tytöt ja naiset, vaikka katsojajoukko olikin tätä laajempi.

Julkisen keskustelun vaikutus kuului myös katsojien tavassa puhua *Ally McBeal*stä. Julkisuuden ulkopuolella esitetyissä katsojien kommenteissa (tekeissäni haastatteluissa, koululaisille tehdystä kyselyssä, sekä minulle ja Aamulehden lähetetyissä kirjeissä) toistuivat lehtien sivuilta tutut näkemykset toisaalta ärsyttävän heikosta ja toisaalta inhimillisestä ja läheisestä Allystä.

”Ally on anorektikko...hän ei varmaan ole uskaltanut kasvaa naiseksi vaan haluaa olla iloinen pikkutyttö...luultavasti omaa aika heikon itseluottamuksen.. NO kaikesta loistaa läpi heikkous ja teennäisyys! Minulle Ally on yökki!!!!!!!!!!” (AL12)

”Sarjan näyttelijät ovat harvinaisen tavallisia, varsinkaan pääosan esittäjä hii-renhätähiuksineen ja olemattomine rintoineen ei todellakaan ole muotista Pamela Andersson ja kump.” (Kirje 19.2.1999)

Myös anoreksian kommentointi ja sanat ”langanlaiha sinkku lakinainen” toistuivat katsojien puheissa. Epäilemättä median esittämä vastakkainasettelu ruokki myös keskustelua sarjan naiskuvasta katsojien kesken. Esimerkiksi Iltä-Sanomien nettikeskusteluissa yksi vuoden 2000 puheenaiheita oli ”Ally Mcbeal tarjoaa väärän roolimallin”(IS 29.12.2000).

Median tuottamia asemia ei kuitenkaan otettu annettuina ja tapa käsitellä sarjaa saattoi poiketa radikaalisti julkisuuden näkökulmista. Keväällä 2000 tekeissäni koululaiskyselyssä toistuivat julkisuuden teemat sikäli, että Ally McBealin laihuutta arvosteltiin ja pidettiin vaarallisena. Toisaalta myös ajatusta Allystä roolimallina kyseenalaistettiin, sillä päähenkilöksi nostettu Ally ei ollut nuorten kyselyyn osallistuneiden 13- ja 15-vuotiaiden katsojien ehdoton suosikki. Allystä kyllä pitivät monet sarjan katsojista, mutta hahmoa myös kritisoitiin laihuudesta, hölmöydestä ja sekoilusta. Muut hahmot, kuten tiukkailmeinen Ling, provosoiva Fish ja maskuliinisuuden kanssa kamppaileva John Cage, olivat varsin suosittuja. Myös Sara Lindströmin pro gradu -työssä nousi esiin se, ettei Allyn hahmo ollut nuorten tyttöjen suosikki vaan muut voimakkaiksi ja rohkeiksi mielletyt naishahmot kuten Renee, Ling ja Nelle. (Lindström 2000, 64–65) Koululaiskyselystäni ilmeni myös, että sarjaa seurasivat monet 13–15-vuotiaat pojat. Sekä tyttöjen että poikien tapa luonnehtia sarjaa hauskaksi ja huvittomaksi sekoiluksi, jota katsellessa ”nauraa ittensä kipeeks”, kertoi toisenlaisesta katsojuudesta kuin sarjan jul-

kisuus antoi olettaa.¹⁹ Toisenlaisia tulkintoja edusti myös nuorten tyttöjen keskuudessa koettu sarjan feministinen ulottuvuus (Lindström 2000) ja luonnehdinta sarjasta sellaisena, jossa naiset ovat niskanpäällä. Toisaalta juuri 13–15-vuotiaiden tyttöjen tapaan katsoa sarjaa liittyi myös kuluttajuutta: sarjan henkilöiden vaatteet ja muodikkuus mainittiin sarjan viehätyksen syyksi. Valtaosa nuorista tytöistä kuitenkin listasi sarjan muita elementtejä kuten trikit, romantiikka, huumori tai omaperäisyys syyksi sille, että katsovat ohjelmaa.

Sarjaan liittyvät tulkinnat rakentuvat monien kontekstien kautta. Populaari-tekstinä *Ally McBeal* on monikerroksinen ja mahdollistaa erilaisia risteäviä tulkintoja ja myös erilaisia käyttötapoja. Joillekin katsojille *Ally McBeal* näyttäytyi humoristisena, ilmeisen rakennettuna ja kommentoivana sarjana, toisille melodraamana. Katsojuus rakentui myös erilaisesta jäljittelystä ja roolileikeistä, ja *Ally McBeal*istä saattoi nauttia myös sitä vihaamalla. *Me vihaamme Ally McBealiä* -kerho sekä sen järjestämää ”En näytä lainkaan *Ally McBeal*iltä” -valokuvakilpailua voi pitää *mcbeal*-ideologian vastakulttuurina, jolla myös parodioitiin tv-tähtien idealisointia. Tämänkin vastakulttuuri tosin syntyi julkisuuden kautta, radio-toimittajan organisoimana, lehtijulkisuuden siivittämänä ja vaati sarjan tunnetavuuden toimiakseen vastakulttuurina. Omaa alakulttuuriaan edustivat myös pääsääntöisesti Internetissä toimivat fanfiction-ryhmät, joissa oli esimerkiksi *Ally McBeal* -hahmoista kertovia homoeroottisia slash-tarinoita²⁰. Nämä tarinat tulkit-sivat tietoisesti toisin sarjan heteroseksuaalisen perusvireen ja haastoivat julkisuudessa tuotettua tulkintaa.

Edellä mainitut *Me vihaamme Ally McBealiä* -kerho sekä slash fanfiction edustavat vaihtoehtojulkisuutta, jota fanikulttuurissa tuotetaan varsin aktiivisesti. Esimerkiksi pyrkimys oman yhteisön luomiseen, omaan tuotantoon (omakustanteet, kotisivut, fanfiction) ja omien tulkintojen tuottamiseen ja levittämiseen ovat tällaista vaihtoehtojulkisuutta. Sen lähteet voivat tulla valtajulkisuuden piiristä, mutta aluetta ja tulkintoja laajennetaan faniyhteisöjen keskuudessa. On sinänsä kiinnostavaa, ettei *Ally McBeal* ole Suomessa kerännyt merkittävää faniyhteisöä. Kenties *Ally McBeal* -julkisuus uuvutti sarjan ihailijat ja tuotti siitä liian populaaria, jolloin sarja tuntui olevan jo valmiiksi merkityksellistetty pilaten faniuteen liittyvän erikoistumisen mielihyvän. Prime time -tuotteena *Ally McBeal* oli helpposti löydettävissä ja esillä, jolloin keskusteluyhteisönkin löytäminen oli helppoa. Koululaisistakin osa luonnehti sarjaa trendisarjana, jota kuului katsoa. Näin ollen erottautumiseen ja erikoistumiseen *Ally McBeal* -vastakulttuuri näytti tarjoavan otollisemman alueen.

Julkisuuden rajat

Miksi lehdet ovat antaneet *Ally McBealille* niin paljon palstatilaa? Miksi katsojia on koukutettu? Lehdillä on luonnollisesti kaupalliset tavoitteet ja suosittu televisiosarja myy lehtiä – televisiosarjan tähdet ovat julkkiksia siinä missä muutkin. *Ally McBeal*in hahmosta anoreksiaepäilyineen on ollut helppo rakentaa kohu-uutisia. *Ally McBeal* -julkisuus liittyy myös mediakonvergenssiin, sillä sarjaa pyörittävä MTV3 -kanava kuuluu samaan mediakonserniin, Alma Mediaan, kuin *Ilta-lehti* ja *Radio Nova* – joiden kautta sarjaa myös mainostettiin. Alma Medialla näyttäisi olevan selvä kaupallinen motiivi ja hyöty *Ally*-julkisuudesta. Sarjan näkyminen ot-sikoissa houkutteli katsojia ja sitä kautta mainostajia. Suomalainen mediamaailma on ryhmittynyt entistä selkeämmin kahden suuren konsernin hallitsemaksi ja *Ally McBeal* -julkisuus on hyvä esimerkki siitä, kuinka Alma Media on voinut hyödyntää monia medioitaan saman materiaalin käsittelyssä. *Ally McBeal* -julkisuus

ei kuitenkaan rajoittunut tähän. Käytännössä molemmat iltapäivälehdet tuottivat jatkuvasti *Ally McBeal* -aineistoa ja alkuun Ilta-Sanomien oli jopa Iltalehteä aktiivisempi. Näyttää siltä, että *Ally McBeal* oli molemmille lehdille tärkeä ja on yhä: 30.9.2002 molempien lehtien lööpeissä kerrottiin Calista Flockhartin tulevista häistä näyttelijä Harrison Fordin kanssa.

Sarjan sponsori paikan ostanut Anna puolestaan on esitellyt sarjan tähtä juorupalstoillaan huomattavasti enemmän kuin Me Naiset, mikä johtuu osin siitä, että Me Naiset keskittyy Salamavaloiissaan kotimaiseen materiaaliin. Annassa oli sarjasta myös näyttävä ennakkomainoskampanja. Muuten naistenlehtien linja on ollut varsin yhdenmukaista: SanomaWSOY:n Me Naisten ja Yhtyneiden Kuvalehtien Annan *Ally McBeal* -jutut ovat olleet samankaltaisia, esillä vain hiukan eri ajoituksella.

Sen ohella että *Ally McBealin* julkisuuteen liittyi puhtaan kaupallisia tavoitteita, sillä näytti olevan myös tietynlaisia ilmiötä selittäviä piirteitä. John Ellisin (Ellis 1999, Gripsrudin mukaan 2002, 27) mukaan televisio tarjoaa identiteettiä vahvistavaa terapiaa television itsensä tuottamiin ahdistuksiin ja epävarmuuteen, mistä esimerkkinä käy vaikkapa ajankohtaisohjelmien tapa käsitellä uutisaiheita. Näin myös populaarilehdistö pyrkii selittämään televisiosarjaa, pääsemään perille sen merkityksestä. *Ally McBeal* -julkisuudessa sarjalla ja sen suosiolla on nähty yhteys kolmekymppisen sinkun nykynaisen elämään ja myös vuosituuhannen vaihteen individualistiseen elämäntapaan. Ehkä *Ally McBeal* -julkisuus tyylioppaineen on koskettanut kulttuurimme uudenlaista ikäyhtenäisyyden normia, jossa nuoruuteen liitettyjen ominaisuuksien arvostus voimistuu ja ne siirtyvät osaksi muitakin ikävaiheita. Tähän liittyy muun muassa identiteetin jatkuva rakentaminen ja määrittäminen. (Rantamaa 2001)

Ally McBeal -hahmon ristiriitaisuus näytti vaativan jonkinlaista ratkaisua, pyrkimystä määritellä ja paikantaa *Ally McBealin* edustamaa naiseutta. Tätä määrittelyä tuotettiin *Ally McBeal* -julkisuudessa dualistisen vastakkainasettelun kautta, joka myös osin omaksuttiin katsojakunnassa – mutta vain osin. Populaarijulkisuutta on luonnehdittu sallivaksi ja integroivaksi, jolloin monet ristikkäiset näkökulmat ovat mahdollisia, mutta muutokseen tähtäävä diskurssi harvinaista (ks. Nieminen 2000, 190–197). Myös *McBeal*-julkisuus sisälsi aineksia kyseenalaisuuteen. Voisiko *Allyn* ja *Lingin* suudelman herättämää huomiota ajatella seksuaalisten raja-aitojen horjuttamisena? Itse näen, että juuri skandaloiva tyyli korosti rajoja tuottaen epätavallisuuden ja erilaisuuden leimaa. Lehtien haastatteluissa kysymykset niin *Flockhartille* kuin *Lingiä* näyttävälle *Lucy Liullekin* seksuaalisesta suuntautuneisuudesta ja mahdollisesta kiinnostuksesta samaa sukupuolta kohtaan toki nostivat esiin tämän mahdollisuuden, mutta vastausten myötä rajasivat sen pois. (Anna 4.12.2000) Kuvaavaa on, ettei sarjassa *Nelleä* näyttävään *Portia de Rossin* henkilöhaastatteluissa puututtu tähän kysymykseen. Tosin 26.2.2002 *Ilta-Sanomien* raportoi hänen avioliitostaan toisen naisen, *Francescana Gregorinin* kanssa. *Ally McBeal* -ideologialle ristiriitainen *Portia de Rossin* seksuaalisuus on kuitenkin ollut varsin vaiettu sarjan julkisuudessa.

Tabloid- ja naistenlehtien edustaman journalismin hyväksi puoleksi on nähty se, että se pystyy nopeasti tunnistamaan sosiaaliset puheenaiheet ja antamaan äänen tahoille, jotka harvemmin pääsevät julkisuuteen. Artikkelini osoittaa kuitenkin, että niin iltapäivä- kuin naistenlehdetkin ovat vahvasti tuottamassa ja markkinoimassa puheenaiheita. Keskustelun suunta on ollut valtajulkisuuslähtöinen, toisin sanoen julkisuus on määrittänyt puheenaiheet ja -tavat.

Keskustelu on myös konstruoinut yleisön ensisijaisesti naispuoliseksi, joka on toisaalta tunteissaan vahva ja toisaalta – varsinkin jos oletettu yleisö on nuorta – haavoittuva. Illuusio katsojien mielipiteen mukanaolosta jutuissa syntyi yleisistä

väittämistä, joiden mukaan sarjaa ”vihataan”, ”rakastetaan” jne. Väittämiensä suhde todellisiin katsojiin ei paikantunut, mutta ne loivat näkymättömän yhteisön, johon kukin saattoi sarjan kautta liittyä.

Jostein Gripsrudin (1999, 261) mukaan televisio hallitsee julkisuutta. Niin sanomalehdet, aikakauslehdet kuin kirjojen kustantaminen on suuntautunut televisioon ja siellä esiintyviin ihmisiin. Tapaus *Ally McBeal* on oiva esimerkki tällaisesta televisiojulkisuudesta. Parhaimmillaan fiktiiviset televisiosarjat voivat herättää keskustelua yksityisyyden piirissä olevista hyvinkin yhteiskunnallisista aiheista kuten syömishäiriöistä tai adoptiosta – julkistaa yksityistä. Yhtä lailla tv-keskustelu voi ohjata ja kaventaa fiktiivisestä sarjasta tehtäviä tulkintoja. *Ally McBeal*istä julkisuus on tuottanut sinkkuuden esimerkkiä ja skandaloivaa tähtikuvastoa, mikä on vaikuttanut myös sarjan tulkintoihin ja mielikuvaan sarjasta. Julkisuuden valta ei ole kuitenkaan rajaton, tilaa muille tulkinnoille löytyy.

Viitteet

- 1 Käytän kursiviiva kun viittaan televisiosarjaan *Ally McBeal*, muulloin viittaan sarjan päähenkilöön *Ally McBeal*.
- 2 Olen nimennyt koukuttamiseksi tavan, jolla tässä tapauksessa iltapäivälehdistö herättää ja pitää yllä yleisön kiinnostusta tiettyyn aiheeseen. Televisiosarjojen kohdalla puhutaan usein koukkuun jäämisestä, jolloin viitataan sarjan kerronnan rakenteen tuottamaan tarpeeseen nähdä seuraava jakso, päästä selville tarinan jatkosta. Koukuttamis-terminä painotan sitä, että koukkuun jäämistä myös edesautetaan ja aktiivisesti tuetaan muiden medioiden ja tekstien kautta. Koukuttamisen strategioita ovat esimerkiksi sarjasta muistuttaminen sopivin ajankohdin, sarjan pitäminen näkyvillä otsikoissa ja sarjan liittäminen kohu-uutisiin. Koukuttamisen strategiat ovat erityisen otollisia suurille mediakonserneille, jotka voivat hyödyntää eri medioita kuten lehdistöä ja radioa houkutellakseen yleisöä televisiosarjan äärelle. Esimerkiksi *Ally McBeal*in tapauksessa *Alma Media* on voinut *Ilta-lehden* tuottaman julkisuuden kautta houkuttaa katsojia MTV3-kanavalla esitettävän sarjan äärelle.
- 3 Lokakuussa 1999 tein televisionkatselua ja *Ally McBeal*ä koskevan kyselyn tamperelaisessa koulussa kaikkiaan 72 13–15-vuotiaalle oppilaalle. Heidän joukostaan valikoin 11 haastateltavaa. Näiden lisäksi olen haastatellut neljää muuta *Ally McBeal*-faniiksi tunnustautuvaa katsojaa, jotka vastasivat lehdessä olleeseen ilmoitukseeni suosikkisarjasta. Lisäksi olen seurannut *Ally McBeal*istä käytäviä lähinnä kansainvälisiä verkkokeskusteluja. Tämä artikkeli kytketty väljästi väitöstutkimukseeni televisio-ohjelmien faniudesta.
- 4 *Ally McBeal*-faniutta ja katsojuutta tutkivana olen myös pariin otteeseen joutunut osallistumaan sarjan julkisuuteen kertomalla tutkimuksestani. Kuvaavaa on, että *Ally McBeal* on kiinnostanut julkisuutta selkeästi enemmän kuin muut tutkimuksen kohteeni, esimerkiksi *Xena* tai *Bumtsibum*.
- 5 Langer puhuu itse asiassa tabloid-materiaalin vaikutuksesta vakaviin televisiouutisiin, ”muista uutisista”. Hänen näkemyksensä tabloidin merkityksestä soveltuu kuitenkin laajemmin tabloid-julkisuuteen.
- 6 Tällaisesta tapauksesta esimerkkinä Sparks mainitsee Kaori Hayashin tutkimuksen japanilaisten tabloid-lehtien ”Koti ja perhe” osastosta, joka Hayashin mukaan on edesauttanut sosiaalisen liikkeiden nousua ja tuottanut aktiivista yleisöä etenkin naisista. (Sparks 2000, 27; Hayashi 2000, 147–162)
- 7 Tuotantojulkisuudesta tarkemmin Koivisto & Välvirronen 1987; elokuva ja tuotantojulkisuus ks. Hansen 1991.
- 8 25–44-vuotiaiden naisten osuus katsojissa oli 26 % ja 25–44-vuotiaita mieskatsojia 17 % vuonna 1999.
- 9 Sarjan keskiakatsojamäärät MTV3:n mukaan: syksy 1998: 583 000, 1999: 695 000, 2000: 684 000, 2001: 628 000.
- 10 Roolimallikeskustelua on käyty myös Yhdysvalloissa ja sarja on hyödyntänyt keskustelua kerronnassaan. Esim. *Ally McBeal* on nähnyt unta siitä, että hänet oli valittu vuoden naisiksi kategoriassa uranaiset – tosin palkinnon tuoja kehotti *McBeal*ä lihottamaan, koska tyttöjen ei pitäisi ihannoitua laihiutta. Samassa unessa *McBeal* näki itsensä *Time*-lehden kannessa nykyfeminismin kasvoina. Flockhartin kuva oli todellakin *Time*-lehden kannessa yhdessä Susan B. Anthonyyn, Betty Friedanin ja Gloria Steinemin rinnalla feminisminumerossa 29.6.1998.
- 11 Esimerkiksi *Xena*-faniutta tutkinut australialainen Sara Gwenllian Jones toteaa, että *Xena*in kohdalla tähteyksiedään tietyllä tavalla päätöksensä, jolloin todelliseen näyttelijän henkilöön liittyvä referentti pyyhkiytyy tarpeettomana pois. Fanit samastuvat nimenomaan *Xena*an, eivät *Lucy Lawless*in. (Jones 2000, 12)

12. <http://www.mtv3.fi/ally/> (14.8.2002)
13. <http://www.mtv3.fi/ally/> (14.8.2002)
14. Puolesta ja vastaan -kirjoittelua Ally McBealista on esiintynyt muissakin maissa aivan sarjan alusta lähtien ja dikotomisuus näyttää olevan yksi sarjan julkisuuden tunnuspiirre. Ally McBealin vihaajia löytyy myös runsaasti erikielisiltä Internet-sivustoilta.
http://www.legamedia.net/lochlex/2000/00-06/0006_freudenberg_tobias_mc-beal.php/
http://www.ew.com/ew/features/980130/mcbeal/open_2.html/
15. Tämä vastakkainasettelu on mukana myös sarjan kerronnassa, missä naisasianaiset ja lesbot marginalisoidaan ulkoisen olemuksen ja kerronnan rakenteiden kautta. He ovat sivuosissa, pelottaviksi rakennettuja ja valinnoissaan erehtyviä. Tuija Saresma kuvaakin Ally McBealia näennäisen liberaalina tekstinä, joka käyttää feminististä diskursssia kaupalliseen hyötyyn sekä miellyttääkseen valvutuneita katsojiaan. Pinnan alta paljastuu kuitenkin konservatiivinen käsitys naisesta, jonka on päästävä naimisiin ollakseen normaali. Samastumisen kohteeksi sarja ei tarjoa feministiä vaikka feministisillä diskursseilla leikitteleeekin. (Saresma 1999)
16. Susan Waltersin mukaan postfeministisessä eetoksessa luodaan vastakkainasettelu ilkeiden, katkerien feministien ja muodikkaan, muodokkaan ja heteroseksuaalisesti suuntautuneen uuden naisen välille. Keskeinen postfeministinen paradigma on Waltersin mukaan dualistinen asetelma uran ja perheen välillä. Niiden yhdistäminen näyttytyy mahdottomana ja feministien sukupolvi ja uranaiset ovat saaneet tuntea sen nahoissaan.
17. Sukupolvi kulttuurisena ilmiönä ks. Alanen 2001.
18. Metsolat-sarjan naiskuvista ks. Ruoho 1994.
19. Aineistossa on yksi juttu (IS 24.4.1999), joka käsittelee nuorten suhdetta sarjaan nimenomaan huumorin kautta.
20. Esim. Elaine/Nelle <http://glimmershine.tripod.com/> (12.8.2002)

Lähteet

- Alanen, Leena (2001)
Polvesta polveen. Sukupolvi sosiologisena käsitteenä ja tutkimuskohteena. Teoksessa Sankari, Anne & Jyrki Jyrkämä (toim.) Lapsuudesta vanhuuteen. Iän sosiologiaa. Jyväskylä: Vastapaino, 97–115.
- Connell, Ian (1991)
Tales of Tellyland: The Popular Press and Television in the UK. Teoksessa Dahlgren, Peter & Colin Sparks (eds.) Journalism and the Public Sphere in the New Media Age. London & New York: Routledge, 236–253.
- Dyer, Richard (1986)
Heavenly Bodies. Film Stars and Society. New York: St. Martin's.
- Faludi, Susan (1994)
Takaisku. Julistamaton sota naisia vastaan. Suom. Marjo Kylmänen & Tuuli-Maria Mattila. Helsinki: Kääntöpiiri.
- Fiske, John (1992)
Popularity and the Politics of Information. Teoksessa Dahlgren, Peter & Colin Sparks (eds.) Journalism and Popular Culture. London: Sage, 45–63.
- Gripsrud, Jostein (1999)
Understanding Media Culture. London: Arnold.
- Hansen, Miriam (1991)
Babel and Babylon: Spectatorship in American Silent Film. Cambridge: Harvard University Press.
- Hietala, Veijo (1994)
Suomalainen televisio vuonna nolla(kaksi). Lähikuva 4/1994, 35–43.
- Hietala, Veijo (1996)
Ruudun hurma. Johdatus tv-kulttuuriin. Helsinki: YLE-opetuspalvelut.
- Koivisto, Juha & Esa Välvirronen (1987)
Julkisuuden valta. Jürgen Habermasin sekä Oskar Negtin ja Alexander Klugen julkisuusteorioiden tarkastelua. Tampereen yliopisto: Tiedotusopin laitoksen julkaisuja sarja A 57.
- Koivunen, Anu (1995)
Isänmaan moninaiset äidinkasvat. Sotavuosien suomalainen naisten elokuva sukupuoliteknologiana. Turku: Suomen elokuvatutkimuksen seura.
- Kyrölä, Katriina (2002)
Playboy-viulisti ja porno-ori. Ruumiillisia rajanylityksiä julkisesityksissä. Tiedotustutkimus 25:2, 34–49.
- Langer, John (1998)
Tabloid Television: Popular Journalism and the "Other News". London & New York: Routledge.
- Lindström, Sara (2000)
"Kaikki sitä kattoo". Ally McBeal -televisiosarja nuorten naisten muoti-ilmiönä. Helsingin yliopiston viestinnän laitoksen pro gradu-tutkielma.
- Mäntymäki, Eeva (1991)
Banaalia naista etsimässä. Teoksessa Julkunen, Pertti & Kimmo Sarlin (toim.) Fantasma ja banaali. Julma-projektin työraportti arjesta ja julkisuudesta. Tampereen yliopisto: Tiedotusopin laitoksen julkaisuja sarja B 33, 115–134.

- Nieminen, Hannu (2000)
 Julkisuuden kohtalo myöhäismodernissa: globalisaatio vai pirstoutuminen? Teoksessa Koivunen, Anu, Susanna Paasonen & Mari Pajala (toim.) Populaarin Lumo – mediat ja arki. Turun yliopisto: Taiteiden tutkimuksen laitoksen julkaisuja, sarja A 46, 188–213.
- Rantamaa, Paula (2001)
 Ikä ja sen merkitykset. Teoksessa Sankari Anne & Jyrki Jyrkämä (toim.) Lapsuudesta vanhuuteen. Iän sosiologiaa. Jyväskylä: Vastapaino, 49–95.
- Reiss, David (1981)
 The Family's Construction of Reality. Cambridge: Harvard University Press.
- Saresma, Tuija (1999)
 Kiehtova ja ärsyttävä Ally McBeal. Kulttuurintutkimus 16:2–3, 3–15.
- Silverstone, Roger (1994)
 Television and Everyday Life. London & New York: Routledge.
- Sparks, Colin (2000)
 Introduction: The Panic over Tabloid News. Teoksessa Sparks, Colin & John Tulloch (eds.) Tabloid Tales: Global Debates over Media Standards. Lanham, Maryland: Rowman & Littlefield, 1–40.
- Ukkonen, Jenni (1999)
 Tahdon mutta... Sinkkunainen yksinäisyyden ja itsenäisyyden satimessa. Teoksessa Paasonen, Susanna (toim.) Hääkirja. Kirjoituksia rakkaudesta, romantiikasta ja sukupuolesta. Turun yliopisto: Taiteiden tutkimuksen laitoksen julkaisuja sarja A 43, 89–102.
- Walters, Suzanna (1995)
 Material Girls: Making Sense of Feminist Cultural Theory. Berkeley & Los Angeles: University of California Press.
- Winship, Janice (1987)
 Inside Women's Magazines. London & New York: Pandora.

Haastattelut

- Huttunen, Kiti (16.8.2002) MTV3:n markkinointia koskeva sähköpostihaastattelu.
 Selroos, Mia (28.6.2002) Ally McBealin katsojalukuja koskeva sähköpostihaastattelu.

Televisio-ohjelmat

- Ally McBeal (1997–2002) Tuotanto David E. Kelley / Twentieth Century Fox Television, USA. Ensimmäinen esitys Suomessa 1.9.1998, MTV3.

Kirjoita Journalismikritiikin vuosikirjaan 2003!

Journalismikritiikin vuosikirja 2003 kokoaa punnittuja arvioita journalismin suorituksesta kuluvan vuoden varrelta. Vuosikirjaan odotetaan nasevia ja perusteltuja analyysejä journalismista niin toimittajilta, tutkijoilta kuin kriittiseltä yleisöltäkin. Kirjaan tarjotut kirjoitukset voivat olla artikkeleita, katsauksia tai lyhyitä kommentaareja.

Journalismikritiikin vuosikirjalla on toimituskunta, joka arvioi kaikki kirjoitukset ja esittää niihin tarvittaessa muutoksia. Lähetä juttuehdotukseksi toimituskunnalle tai keskustele aiheestasi etukäteen vuosikirjan toimittajien kanssa. Tarjoa ideaasi 30.11. mennessä!

Journalismikritiikin vuosikirjaa julkaisee Tampereen yliopiston Journalismin tutkimusyksikkö. Kirjan toimituskuntaan kuuluvat Teuvo Arolainen, Heikki Heikkilä, Marjut Helminen, Erkki Hujanen, Anu Kantola, Kari Koljonen, Kaarina Nikunen, Harri Palmolahti, Outi Salovaara ja Pertti Vehkalahti.

Voit esittää juttuideasi kenelle tahansa toimituksen jäsenistä tai suoraan kirjan vastaavalle toimittajalle:

Pertti Vehkalahti
Journalismien tutkimusyksikkö
 33014 Tampereen yliopisto
 pertti.vehkalahti@uta.fi
 Puh: (03) 215 7994